

บทบรรณาธิการ เล่ม ๑๖

คำถาม การขอให้ศาลมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๖๔ นั้น หากศาลไม่อนุญาตให้เข้ามาเป็นคู่ความ ในขณะที่นั้นบุคคลดังกล่าวจะยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ตามบทมาตราดังกล่าวได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖๖๗/๒๕๕๑ คดีสืบเนื่องมาจากผู้ร้องยื่นคำร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๑๑๔๕ และ ๑๑๑๔๖ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่าที่ดินดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของนายอวยชัย วรทวีธำรง จำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๐๓๒/๒๕๔๓ หมายเลขแดงที่ ๒๔๒๘/๒๕๔๔ ซึ่งนำมาจดจำนองไว้แก่ผู้คัดค้านเพื่อประกันการชำระหนี้ การยื่นคำร้องของผู้ร้องก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้คัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นเห็นว่า ผู้คัดค้านเป็นเพียงผู้รับจำนองซึ่งไม่ว่าศาลจะสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์หรือไม่ ย่อมไม่กระทบถึงสิทธิของผู้คัดค้านในฐานะผู้รับจำนองจึงมีคำสั่งไม่รับคำคัดค้าน ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ระหว่างพิจารณาโดยขอให้ตั้งตนส่วนคำร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องไว้ก่อนจนกว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในเรื่องที่ผู้คัดค้านอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำคัดค้านของผู้คัดค้าน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง คำคำร้องเป็นพับ

ผู้คัดค้านอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายืน คำอุทธรณ์ยอมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

ผู้คัดค้านฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “การขอให้ศาลมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ตามวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ ลักษณะ ๑ หมวด ๑ โดยเฉพาะตามมาตรา ๒๖๔ ที่ผู้คัดค้านอ้างอิงบัญญัติว่า “นอกจากกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๔ คู่ความชอบที่จะยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา เช่น ให้นำทรัพย์สินหรือเงินที่พิพาทมาวางต่อศาล ฯลฯ” ผู้ที่จะขอได้จึงต้องเป็นคู่ความในคดีที่ขอให้คำสั่งคุ้มครองนั้น ผู้คัดค้านเพียงแต่ยื่นคำคัดค้านขอเข้ามาเป็นคู่ความเพื่อต่อสู้คดีกับผู้ร้อง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำคัดค้านซึ่งมีผลเป็นการไม่อนุญาตให้ผู้คัดค้านเข้ามาเป็นคู่ความ แม้ผู้คัดค้านได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับคำคัดค้านดังกล่าว แต่ศาลชั้นต้นไม่รับอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ๑ มีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ ดังนั้นในขณะที่ยื่นคำร้องผู้คัดค้านมิใช่คู่ความ จึงไม่มีสิทธิขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ตามบทบัญญัติดังกล่าวมานี้ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษาชอบแล้ว”

คำถาม การขอคุ้มครองประโยชน์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๖๔ การพิจารณาว่าศาลใด

มีอำนาจสั่งคำร้องนั้น หากคดีที่ขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเป็นคดีสาขา ไม่ใช่คดีหลัก จะถือว่าคดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลนั้น ๆ อันคู่ความจะขอคุ้มครองประโยชน์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๗๖/๒๕๕๑ คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาตามยอมให้จำเลยทั้งสามชำระเงินจำนวน ๗,๖๗๙,๕๒๖.๓๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน ๕,๔๙๓,๘๙๖.๓๓ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากผิดนัดให้บังคับทรัพย์จำนองตามฟ้อง ต่อมาจำเลยทั้งสามไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความ โจทก์จึงนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดิน พร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอว่า ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวเป็นของผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องซื้อแต่ใส่ชื่อจำเลยที่ ๓ ในโฉนดที่ดินแทน ผู้ร้องได้ครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวโดยสงบเปิดเผยและด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี ผู้ร้องจึงได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวโดยการครอบครองปรปักษ์ ขอให้คำสั่งปล่อยทรัพย์ดังกล่าว

โจทก์ยื่นคำคัดค้าน (ที่ถูกเป็นคำให้การ) ขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

ทนายผู้ร้องยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง คำคำร้องให้เป็นพับ

ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่ง

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

ผู้ร้องฎีกาพร้อมทั้งยื่นคำร้องขอให้งดการขายทอดตลาดระหว่างฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า อนึ่ง คำร้องขอให้งดการขายทอดตลาดระหว่างฎีกาของผู้ร้องนั้น เป็นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๖๔ ไม่ใช่เป็นคำร้องขอทุเลาการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๑ การพิจารณาว่าศาลใดเป็นศาลที่มีอำนาจสั่งคำร้องดังกล่าวจะต้องพิจารณาว่าประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลใด ประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีนี้คือทรัพย์พิพาทเป็นของจำเลยที่ ๓ หรือเป็นผู้ร้อง แต่ประเด็นที่ขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาในชั้นนี้คือมีพฤติการณ์พิเศษที่ศาลฎีกาจะขยายระยะเวลา อุทธรณ์ให้ผู้ร้องหรือไม่ ซึ่งถือเป็นคดีสาขา ไม่ใช่คดีหลัก อีกทั้งเมื่อศาลฎีกาพิพากษากลับให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ให้แก่ผู้ร้อง คดีก็เสร็จไปจากการพิจารณาของศาลฎีกา ศาลฎีกายังไม่อาจพิพากษาให้เป็นไปตามคำร้องขอของผู้ร้องได้ ดังนั้นการที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ระหว่างฎีกา ศาลฎีกาจึงไม่อาจมีคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ให้ผู้ร้องได้ อีกทั้งการยื่นคำร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๖๔ นั้น คู่ความจะต้องยื่นต่อศาลในขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาหรือมิฉะนั้นก็ยื่นในชั้นบังคับคดี เมื่อมี

เหตุที่จะขอคุ้มครองประโยชน์ของคุณความเพื่อบังคับตามคำพิพากษา แต่กรณีของผู้ร้องนั้น ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว แต่ศาลชั้นต้นยังมิได้สั่งรับอุทธรณ์ของผู้ร้อง จึงมิใช่คดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา และมีใช่เป็นการขอคุ้มครองประโยชน์เพื่อบังคับตามคำพิพากษาด้วยเพราะผู้ร้องมิได้ถูกบังคับคดี การยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องจึงไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๖๔ ต้องยกคำร้อง"

คำพิพากษากฎีกาที่ ๔๔๕๗/๒๕๓๑ ผู้ร้องขอให้ศาลชั้นต้นได้สวนว่ามีได้เจตนาทิ้งฟ้องอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นยกคำร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่งและยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ระหว่างอุทธรณ์ดังนี้ คดีของผู้ร้องยังไม่ขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จึงยังไม่มีเหตุจะพิจารณาให้คุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องในระหว่างอุทธรณ์

คำถาม การขอแก้ไขคำพิพากษาให้ถูกต้องตรงกับเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลที่กล่าวไว้ในคำพิพากษา ถือเป็นกรแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๙๕๗/๒๕๔๖ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งแก้ไขคำพิพากษาในส่วนของจำนวนเงินที่เป็นฐานในการคิดดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จตามคำร้องของจำเลย เป็นการแก้ไขให้ถูกต้องตรงกับเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นที่กล่าวไว้ในคำพิพากษา จึงเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย มิใช่เป็นการทำคำสั่งซึ่งเป็นการกลับหรือแก้คำวินิจฉัยในคำพิพากษาเดิม จึงชอบที่ศาลชั้นต้นจะทำได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๓ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๕๒๔/๒๕๔๘ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ในต้นเงิน ๑๓๓,๑๘๖.๙๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งไม่ตรงกับที่โจทก์ขอโดยไม่ให้เหตุผลแห่งคำวินิจฉัยเนื่องจากศาลชั้นต้นพิพากษาดังกล่าวเพราะดำเนินคดีอย่างคดีมโนสำเนาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๑ วรรคท้าย ๑๙๔,๑๙๖ เนื้อหาของคำพิพากษาจึงมีเพียงให้จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์และรับผิดค่าฤชาธรรมเนียมเท่านั้น แต่การที่โจทก์นำสืบข้อเท็จจริงตรงตามคำฟ้องโดยศาลชั้นต้นมิได้รับฟังข้อเท็จจริงแตกต่างจากทางนำสืบของโจทก์ทั้งในคำพิพากษาก็ระบุจำนวนดอกเบี้ยที่จำเลยต้องรับผิดไม่เกิน ๔๘,๑๕๙.๑๙ บาท สอดคล้องกับทางนำสืบของโจทก์ จึงถือได้ว่าศาลชั้นต้นวินิจฉัยเห็นด้วยกับทางนำสืบของโจทก์ทุกประการ เพียงแต่เขียนคำพิพากษารูปแบบของคำพิพากษาดังกล่าวจากระบุวันเดือนปีที่คิดดอกเบี้ยผิดพลาดไปจากข้อวินิจฉัย การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขวันเดือนปีที่คิดดอกเบี้ยเป็นวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๑ ให้ถูกต้อง จึงเป็นกรณีขอแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยตามมาตรา ๑๔๓ วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นการโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นชอบที่ศาลชั้นต้นจะแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยนั้นได้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๓๙๙๖/๒๕๔๘ คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษายืนตามมานั้นได้กำหนดให้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ นับตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๒ นั้นผิดพลาดไปเพราะศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วว่า จำเลยจะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงภายในวันที่ ๑๘

กรกฎาคม ๒๕๔๑ ดังนั้นย่อมจะต้องชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์นับแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยแม้จำเลยฎีกาเพียงฝ่ายเดียว ศาลฎีกาขอที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔๓ แห่ง ป.วิ.พ.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๕๒/๒๕๔๑ การที่ศาลชั้นต้นมิได้พิพากษาถึงดอกเบี้ยในหนี้กู้เบิกเงินเกินบัญชีช่วงระหว่างวันถัดจากวันเลิกสัญญาถึงวันฟ้องให้แก่โจทก์ ทั้งที่ในคำวินิจฉัยก็มีได้ตัดดอกเบี้ยในส่วนนี้ เป็นเพียงข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยซึ่งศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดนั้นได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๒๖/๒๕๔๓ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยในประเด็นค่าขาดประโยชน์ที่โจทก์เรียกร้องว่าเป็นเบี้ยปรับที่โจทก์พึงได้รับตามข้อกำหนดแห่งสัญญาเช่าซื้อ แต่ศาลชั้นต้นเห็นว่าสูงเกินส่วน และใช้ดุลพินิจลดลงโดยวินิจฉัยให้โจทก์ได้รับเป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท แต่ในคำพิพากษาต่อมาเมื่อนำไปรวมกับค่าขาดราคากลับระบุค่าขาดประโยชน์คือ ๔๕,๐๐๐ บาท เห็นได้ชัดว่า จำนวนเงินที่ระบุในตอนหลังนี้พิมพ์ผิดพลาดไป กรณีจึงต้องด้วยบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ เมื่อข้อผิดพลาดเล็กน้อยดังกล่าวปรากฏแก่ศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจแก้ไขโดยถูกต้องได้ แม้โจทก์จะมีได้คุณธรรมและพึงหยิบยกขึ้นในชั้นฎีกาก็ตาม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๘๘/๒๕๔๓ ตามคำฟ้องและทางนำสืบของโจทก์ จำเลยที่ ๑ นำที่ดินมาจำนอง ๔ แปลง แต่ในคำพิพากษาของศาลชั้นต้นระบุที่ดินจำนองตกไป ๑ แปลง เป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อย และศาลอุทธรณ์มิได้แก้ไข ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๘๑/๒๕๓๔ เมื่อคดีถึงที่สุดโดยไม่มีการอุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น อำนาจในการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดในคำพิพากษาจึงอยู่แก่ศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษานั้น และไม่ใช้กรณีที่ต้องอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาศาลชั้นต้น

ข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๓ หาได้จำกัดเฉพาะที่เกิดจากการขีดเขียนหรือถ้อยคำเท่านั้นไม่ เมื่อศาลชั้นต้นวินิจฉัยไว้แล้ว ว่าจำเลยต้องรับผิดชำระดอกเบี้ยจำนวน ๒๓๙,๑๙๕.๘๐ บาท แก่โจทก์ด้วย แต่เมื่อคำพิพากษามีได้นำดอกเบี้ยจำนวนดังกล่าวมารวมคำนวณเป็นยอดหนี้ที่จำเลยต้องชำระแก่โจทก์ จึงเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยในคำพิพากษาที่แก้ไขได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๓ เพราะไม่เป็นการกลับหรือแก้คำวินิจฉัยในคำพิพากษาเดิม

บทบรรณาธิการเล่มนี้ เป็นเล่มสุดท้ายของภาคการศึกษาในภาคสอง สมัยที่ ๖๓ บรรณาธิการขอให้นักศึกษาทุกคนประสบความสำเร็จในการสอบ

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ